

چاكرردنى كۆمهنگاي كوردستان گەندەئى كارمەندانى خودا و چارەنووسى باشتەر

ئاسۆ حامدى

(مەلاكان سەرەپاي مانگانەيان لە وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى دىنى وەردەگرن ئەم داھاتانەش لە كۆمەلگا وەردەگرن؛ پارە لە ھەموو مەراسىمەكانى كۆمەلایەتى وەردەگرن بەنموونە، مەولود، نوشتە كردن، تەلقىن و ياسىن خویندن، مارەكردنى كچى تەمەن بچووك (خوارتر لە 18 ساڵ - كە ئەمە دژى خودى ياساكانى كوردستانە)، سوونەتكردنى مندالان، مەسلەتى و سولحى عەشایرى..ھتد. زۆرچار زەكات و سەرفترە و سەد شتى تر وەردەگرن. من ماوەیەكە لە ئەوروپام رەنگە دەیان زاراوەى تر ئیستا لە كوردستان لە دايك بووبن و مەلاكان پارەى پى وەردەگرن. پىم وانى قەشەكان يان مرید و شىخەكانى یەزىدى و كاكەییەكان و حاخامى جولەكەكان لە مەلا باشتەر بن، ئەمەش گەندەلیەكى ئاشكرايە)

ماوەیەكە لە پەرلەمانى كوردستان دەنگۆى كەم كردنەوھى وەزارەتەكان ھەيە، ئەم دووبارە پىكخراو بوونە كاتىكى مناسبە بۆ نەمانى وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئایىنى لە حكومەتى كوردستان. ئایىن لە زۆربەى حكومەتەكانى دونیا لە دەولەت جىايە، ئەمە نەك لەبەر ئەوھى حكومەتەكان دژى دىنن نەخىر چونكە بودجە و ئىمكاناتى ئابوورى و راپەراندن و كار و پىشەو ھەرودھا ئازادى ئىنسانەكان ئەمەى فەرز كردوھ.

وەزارەتىكى وەكو وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئایىنى خۆى لەخۆیدا لە ئەنجامى ئىدامەى ئىدارەى داگیركەرانى كوردستان بە میرات ماوەتەوھ. دواتر لە ھاوكیشتەى ژيانیدا يانى مەسرف و داھات جگە لە مەسرف ھىچ داھاتىكى بۆ كۆمەلگا نیە. تاكە داھاتى چاندنى رق و دووبەرەكى و دواكەتوویى و گەشەدان بە توندوتیژى وەستانەوھىە لە دژى بەرەى پىشكەوتنى كۆمەلدا.

راستە وەزارەتى تریش ھەن كە بەرھەمەكانیان زەحمەتە بىيوریت بەلام ئەمان لە خزمەتى كۆمەلگا و وجودى كۆمەلگادا كاریگەرى جدىان ھەيە، بەنموونە وەزارەتى داد و ناوخۆ و ھتد.

بەلام با بزانی جەنابى وەزىرى ئەوقاف و كاروبارى ئایىنى جگە لە سەفەرەكەى سالانەى حەج كە چەندىن ملیۆن دۆلارچ لە گىرفانى خەلكى دەولەمەندى كوردستان دادەتەكینى و بۆ سەودیەى ھەزار دەبات و چ بەرھەمى تری ھەيە! جا سەرەپاي ئەوھش خەلكى كوردستان دەبى تەنھا بۆ دەرچوونى ناویان پارەيەكى باش بە مەسوولى حزب و فەرمانبەر لە وەزارەتى ئەقاف و تەنانەت فەراشیش بەدەن تا ناوھەكانیان بىتەوھ.

بازانی مەسرفى سالانەى وەزارەت چەندە، بەداخوھە من ھىچ ئامارم لە لا نیە، بەلام مەنتق وامان پىنیشان دەدات كە؛

مەسرفى ئەم ھەموو مەلا و مزگەوت و خانوو و بالەخانە و ئاو و كارەبا و كارمەندانى وەزارەت و ئىدارەكان و قوتابخانە ئىسلامیەكان و..ھتد ھتد.

ئەم ھەموو مەسرفە بۆ چى؟، ئەوھى بە دىنە و دىندارى دەكات گرتى كۆمەلگا نیە. بەلكو پەيوەندى بە خۆى

ههيه.

ئەوھى مزگەوت دورست دەكات بۇ دەبى يارمەتى لە دەولەت وەر بگري و دەولە مەندەكان لە جياتى باج دان بە دەولەت ئەم كارە بكەن . دەولە مەندەكان بازرگانى بە ناوى دروستكردى مزگەوت دەكەن، ئەى ئەمە گەندەلى نيه.

جياتى دين لە دەولەت ليرەوھ سەرچاوه دەگرئ كە ئايين لە گەل ريزم بوى كارى شەخسى ئينسانەكانە، جا ھەر كەسى ئازادە چ دين و مەزھەبىكى ھەبى. ئەمەش يەك لە بنەماكانى كۆمەلگاي شارستانيه.

بەلام ئەگەر وەزارەتى ئەوقاف ھەلۆھشايەوھ دەبى ژيانى ھەموو كارمەندان و مەلاكان و بانگدەرانى مزگەوتەكان و ھەموو ئەوانەى كاربان لە وەزارەت ھەيە ئيشى مناسبى كۆمەلایەتبان بۇ بدۆزنەوھ، ھەر يەك بە پلەى خۆبى.

رەنگە ئەمە لە پراكتيكا تۆزى قورس بى لە سەرەتاوھ بەلام دوايى مەلا ناچارە كەواوسەلتەكەى بۇ كاركردىن دابكەنى، چونكە ناچارە نان بۇ نەوھكانى پەيدا بكات و قسەى گەرەو دانيشتن لە لای سەرەوھى مەسولان و پلاوى چەور كۆتايى ھاتووھ. خۆ ئيستاش كامە مەلاى دوانزە عيلمە ئەگەر مانگانەى نەبى يان چەند مانگانەى نەبى ئامادە نيه يەك پيش نويزيش بكات، ئەمەش واقعە چونكە دەبى نان بۇ نەوھكانى پەيدا بكات.

ئەم بودجەيەى سالانە كە بۇ وەزارەتى ئەوقاف دانراوھ دەتوانى باشترين كارگە و كارخانەى بەرھەم ھينان بۇ خەلكى كوردستان دابين بكات.

لەلایەكى تر دەولەت دەبى ياسايەكى دروست بۇ ھەموو مەسايەكانى دين دەربكات و برپارى دروست لەم بارەوھ بەدات. كە ھەموو ئەوانەى كارى دين و مزگەوت و كلیسا و ھتد دەكەن دەبى خۆبان لە رېگاي رېكخراو يان لە رېگاي پشتيوانى خۆبان بودجەكەى ئامادە بكەن.

لە لایەكى تر دەولەت دەبى چاوديرى ئيمكاناتى مادديان بكات و چۆن و كەنالەكانيان چين و كۆر و رېكخراوھكانيان چ كارەن.

كارى دەولەتە ھەم پاريزگارى لە شوینە ئايينەكان و پيرۆزەكان بكات كە خەلكى باوهرپان پى يان ھەيە. دەولەت دەبى لەم مەيدانەدا ئاستى ھۆشيارى كۆمەلگا بەرزبكاتەوھو دلنيايان بكات كە ھەموويان پاريزراون.

جا ئەوكات دين لە ژيانى مرقەھكان دەبیتە كاريكى ئاسايى و تەنانەت بانگدان و دەھۆلى رەمەزان و زەنگولەى كەلئیسەكان و ئەم بەزم و رەزمەى ناوى ھەركى باوهرپى بە ئايين ھەبى كاتژميرى ھەيەو كاتەكانى ديارن و دەولەت دەتوانى ئامرايىكى مۆديرنى بۇ بدۆزیتەوھ. لە گەرەكى ھەوت مزگەوت بە بەھيزترين ئامرايى دەنگدان بانگدەھن. ئاخىر دەنگ ئيستا يەككە لە گرفتەكانى ژينگەيە. خەلكى پيوستى بە ئارامى و خۆشگوزەرانى ھەيە. ئەگەر ئامارى دەقيق ھەبى رۆژى لەوانیە چەندین ژن و مندال و پير بەكارىگەرى ئەم دەنگانە بمرن. (بەس دەلین ھەر خوا ئەوھندەى پیدابوو).

ئەگەر وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئايينى لە حكومت نەمیتى ئەوا ئەم مەسەلەى فەتوا و ھيرشكردەنى مەلاكان بۇ سەر ئازادى بېروباوهر كۆتايى پى دى، ئەوكات دادگا سەرچاوهى برپارە نەك ئەوان.

بەلام ئاخۆ خودى دەسەلات كار بۇ ئەوھ ناكات تا خەلكى ھەر لەدواوھ بمیتنەوھو ئاستى ھۆشياربان ھەر لە

ئاستى نزم دا بيت و ئايين و گەشەدانى پەيوەندى بە بەرنامەى ئەوانەوہ نىہ. ئايين بۆتە بەشى لە مەشغول کردنى خەلک.

ئەگەر وەزارەتى ئەوقاف و کاروبارى ئايینی نەما ئەوکات دین لە دەستوردا ناتوانى داواى ئەم سەنگ و سووکە بکات .

ئەمەش هیچ دژايەتى خودى دین نىہ، بەلکو وەزعیەتى ئابوورى و کۆمەلایەتى خەلکى کوردستان وا دەخوایى کار بۆ دامەزراندنى بنەما ئابوورىەکان و ستراتییەکان بکەین. ئەگەر قەرارە ھەنگاو بۆ دامەزراندنى دەولەت و کۆمەلگای مۆدیرن دەھاویژین، ئەوا دەبى وەلامى ئەم پرسیارەى خوارەوہ موسبەت بى.

پرسیاریكى سادە ئەمەیه؛ ئایا بودجەى سالانەى وەزارەتى ئەوقاف و کاروبارى ئايینی بۆ دامەزراندنى کۆمپانیایەكى بەرھەمھینانجى (وەکو کۆمپانیای نەوت، غاز، کارەبا، ئاو ، پىداویستەکانى ئۆتۆمۆبیل ..ھتد) کە چەندین سالە خەلکى کوردستان پىی دەنالینن باشتر نىہ؟، ئەوکات ھەم گرفتەکان چارەسەر دەبن و ھەم فرسەتى کار و کارکردن بۆ نەوہکانى ئایندە زیاتر دەبى و ھەم خەلکى دەتوانن باشتر خواپەرستى خۆیان بکەن!.

تەمووزى 2007